

Biskop Halvor Nordhaug er glad i ikoner, og her vil han gjerne dele et ikon som betyr mye for ham med leserne av Stiftsnytt.

Et blikk inn i Gud

Hva ser du i dette bildet? Kanskje mest av alt fred. Tre skikkelser sitter bøyd mot hverandre rundt et bord. Mellom dem aner vi en fortrolig samtale. De danner en harmonisk krets som er åpen mot oss. Det er som om ikonen vil si: Kom nærmere! Kom inn i kjærlighetens åpne fellesskap.

AV HALVOR NORDHAUG

Og vi nærmer oss, nysgjerrige etter å få vite mer om dette bildets hemmeligheter. De er mange, og vi skal her bare se på noen av dem. Ikonen er malt av den store mester innen russisk ikonkunst, Andrei Rublev, rundt år 1400. Det forestiller de tre menn som i Første Mosebok, kapittel 18, besøker Abraham og Sara i eikelunden i Mamre, og forteller at Sara skal få en sønn. I løpet av denne fortellingen blir det klart at den ene av disse tre er Gud selv. Hvem er da de andre to? I den kristne kirke oppstod det etter hvert en tolkning som ser de tre som Faderen, Sønnen og Ånden. Det er denne tolkning som ligger til grunn for Rublevs bilde: «Den hellige treenighet».

Til venstre sitter Faderen, Ånden er til høyre, og i midten sitter Kristus. Vi legger merke til at personene i fellesskap former en sirkel – symbolet på fullkommenhet. Alle tre er vendt mot hverandre. Men vi aner Faderens særstilling ved at Ånden og Sønnen bøyer seg mot Ham som lot Sønnen fødes og Ånden utgå. Sammen er de et fellesskap uten atskillelse og uten sammenblanding

der «Treenigheten må æres i enheten, og enheten i Treenigheten», slik det sies i Den Athanasianske trosbekjennelse.

I bildets sentrum står en kalk midt på bordet. I kalken ligger kalven som Abraham slaktet for sine gjester. Her blir den et bilde på Kristi offer. Med de to fingrene som symboliserer hans to naturer – Gud og menneske – peker Kristus på sitt offer idet han vender seg mot Faderen. Det er som om vi her får et blikk inn i Gud, inn i en guddommelig rådslagning hvor Sønnen ber Faderen om lov til å få være Guds lam som bærer verdens synd. Og vi skimter hvordan Faderen løfter fingrene på sin høyre hånd, og slik vel-signer og tar imot Sønnens offer.

I sentrum av Gud selv er Kristi stedfortredende død for verden. Slik uttrykkes den gjensidige hengivenhet og offervilje som alltid og før all tid lever mellom disse tre. Derfor er ansiktsuttrykkene melankolsk vakre. Slik er den lidende kjærligheten. Skjønnhet og smerte. Bare der kjærligheten kjenner lidelsen for den elskedes skyld, er den også verd fullt ut å kalles kjærlighet.

En plass rundt bordet er åpen, vendt mot verden, mot meg. For også jeg har en plass i dette fellesskapet. Jeg er kalt til noe større enn bare å titte respektfullt inn i det guddommelige mysterium. Ånden peker mot den ledige plassen ved bordet og inviterer meg inn.

Jeg er kalt til å gå inn i dette evige kjærlighetens fellesskap. Min bestemmelse er intet mindre enn å få «del i guddommelig natur», slik det heter i et hvoedord for Den ortodokse kirke, hentet fra Peters andre brev. Det betyr ikke at mennesket skal bli som Gud, men innlemmes i fellesskapet med Treenigheten. Det er dette Jesus ber om: «Slik skal også de være i oss». Veien inn til dette guddommelige fellesskap går gjennom Kristi offer som rekkes meg i nattverdens kalk.

Rublevs ikon «Den hellige treenighet» viser hvordan fellesskap er det innerste i Guds vesen. Gud er fellesskap. Før Gud elsket verden, er Gud kjærlighet i seg selv. Dette er den dypeste kristne sannhet om Gud. Derfor kan Guds vesen best beskrives slik som det skjer i Første Johannesbrev: «Gud er kjærlighet». ■